

СТАНОВИЩЕ

ОТ ПРОФ. Д-Р ИВАН ГАТЕВ МАРКОВ

във връзка с участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по професионално направление 4.4. Науки за Земята (География на населението и селищата. Медицинска география), Софийски Университет „Св. Климент Охридски“, за нуждите на катедра „Социално-икономическа география“, към Геолого-географския факултет, обявен в "Държавен вестник" бр. 56 от 30.06.2023 г.

Становището е разработено на основание на: чл. 4 и чл. 29 а от Закона за развитие на академичния състав (ЗРАСРБ) и чл. 60 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за устройството и дейността на Софийски университет и решение на Факултетния съвет на Геолого - географски факултет, протокол № 11 от 30.07.2023 г. и заседание на научното жури от 14.09.2023 г. Предложението за научното жури е вписано в Регистъра на СУ за членове на научни журита под № 35/27.08.2023 г. Единствен кандидат е гл. ас. д-р **Нели Веселинова**.

Данни за кандидата

Гл. ас. д-р Нели Веселинова завършва средното си образование през 2003 г. в 119 СОУ «Акад. Михаил Арнаудов», гр. София. През периода 2003 г. - 2007 г. завършва специалност „География“ в СУ “Св. Климент Охридски”, Геолого-географски факултет. За периода 2007-2009 г. завършва две магистърски програми – „Управление на човешките ресурси“ и „Развитие и управление на селските райони“. През периода 2011-2015 г. е докторант към Катедра „Социално-икономическа география“ и придобива ОНС Доктор.

Трудовата дейност започва през 2009 г. в Център за спешна медицинска помощ – Софийска област, на длъжност Специалист „Човешки ресурси“. От 2010 г. е назначена в СУ “Св. Климент Охридски”, инспектор учебна дейност. От 2012 г. е асистент, а от 2016 г. - главен асистент в СУ “Св. Климент Охридски”, Геолого-географски факултет, Катедра „Социално-икономическа география“. Ползва английски език ниво С1.

Описание на научните трудове

Научната продукция на гл. ас. д-р Нели Веселинова е твърде разнообразна и включва над 40 публикации, като след защитата на дисертационния труд през 2015 г. са 30 на брой.

За участие конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент“, гл. ас. д-р Нели Веселинова представя един хабилитационен труд - монография, една публикувана монография на базата на защитен дисертационен труд, едно учебно помагало, 27 научни публикации, от които 13 са самостоятелни. *Учебното помагало не е изискуемо по ЗРАС и не се рецензира.* От представените за участие публикации осем са на английски език, една е на немски език и една на руски език. От общия брой публикации 10 са отпечатани в чуждестранни издания в Полша, САЩ, Северна Македония, Чехия, Русия.

Монографичният труд е посветен на медицинската география и нейното развитие и достижения (Приложение № 1). Авторът отделя място на редица проблеми, свързани с населението и неговото здраве, факторите на околната среда, хигиената на селищата, в които живее, екологията и много други аспекти от живота на човека. Актуалността се определя до голяма степен от интердисциплинарния характер на изследването. Монографията спомага за възраждането на интереса към медицинската география и допълва научната географска тематика в страната. Според автора предложената трактовка на многогодишно проектираната карта за реформирането на българската медицинска дейност, към която географите имат явни професионални претенции е принос в развитието на медицинската география. Отбелязват се основни ограничения и проблеми на изследването - статистически, липсата на комуникация между учените от двете научни области, липсата на изучавани дисциплини на тема медицинска география. Този предмет трябва да бъде задължителен за изучаване не само в географските специалности и нейните производни, но и в медицинските специалности и да залегне в плановете им.

Научно-приложни приноси

Научно-приложните приноси могат да бъдат систематизирани в няколко основни направления.

Първото направление систематизира изследванията в географията на населението и селищата.

Един от основните приносни моменти е разглеждането на проблемите на малките селища в страната и селищната криза (Приложение № 3.1). При анализа на териториалните проблеми на общините се прави извода за липса на политики на общинско ниво, потвърждава се административния подход към икономиката, селищното развитие и населението, а липсата на самоуправление на общинско ниво е изведена като един от основните проблеми (Приложения № 3.3, № 3.5, № 3.15).

Ключово значение в научното творчество на автора имат научните приноси, свързани с разработването на селските територии, населението и промените в етническата му структура в селските територии, европейските и българските програми за развитие на селските райони. (Приложения № 3.10, № 3.11, № 3.23.)

Направен е сполучлив опит за свързване еволюцията в използването на природните и културните ландшафти с промените в етническата структура на местното население. Сложното взаимодействие между динамичната и пасивната

антропогенизация според автора трябва да се търси в използването на местните природни ресурси и на пасищата по билото на Централна Средна гора.(№ 3.10).

Чрез конкретни резултати от изследователски процес се доказва че изходът от демографската криза трябва да се търси не чрез преки въздействия върху нейните показатели, а чрез политики, които водят до промяна в съдържанието и комбинацията от фактори за съществуването на въпросната криза. Аграрното стопанство и туризмът са разгледани като елементи, които играят ролята и на фактори за изход от тежките демографски проблеми (Приложение 3.11.).

Отделни публикации по проблеми на социално-икономическото райониране и регионалното развитие допълват научния профил на д-р Веселинова. Териториалното влияние на централните селища е слабо, периферията не чувства тяхното влияние и границите между регионалните единици вътре в страната нямат сила Прави се извод. че граничното население желае да премине към друга община или административна област. Процесът и решението изискват дълъг период от време, сериозни промени в научните изследвания, географското образование и в провежданата политика. (Приложение 3.4.)

Второто направление систематизира изследванията посветени на проблемите на медицинската география

В разработките се разглежда разнообразна научна тематика, свързана с България и различните здравословни проблеми на населението (Приложения № 3.7, № 3.9, № 3.17, № 3.20, № 3.21, № 3.22, № 3.25).

Приносен момент е опитът за въвеждане на понятието „Онкогеография“ (Приложение № 3.16). Онкозаболяванията заемат все по-голям дял при разпространението на заболяванията и географията на населението и медицинската география биха могли да имат своя принос при изследването на здравния статус на населението.

Изяснява се същността на медико-географската кохезия и отчасти се анализира проблемът с териториалните различия в осигуреността с медицински кадри в страната. В основата на географската политика на кохезия лежат методите на географския анализ и синтез.

Извършен е обстоен анализ на медико-географските проблеми на слабо населените селски територии в България. Анализират се някои медико-географски проблеми в слабо населените селски територии на страната – села и малки градчета, които са свързани с лошо здравеопазване, обезлюдяване, застаряване, липса на образователни институции, бедност.

Извършен е медико-географски анализ на децата с дислексия в България за периода 2010 г. - 2022 г. Медико-географското изследване е значимо в случая и е свързано с училищното географско обучение. В допълнение към нарушенията в четенето, писането и математическите способности, учениците могат да имат затруднения при определяне на географското положение на обектите и локализирането им на картата, четене на таблици и диаграми, описание на явления и обекти и др., поради нарушения в пространствената ориентация (Приложение 3.25).

В документацията на конкурса е представено и учебно помагало „География на населението и селищата“ (Приложение № 4). Както се отбеляза по-горе то не е изискуемо за придобиване на академична длъжност “доцент“ съгласно минималните изисквания на

ЗРАС. То има ключово значение за реализиране на учебния процес тъй като засяга 35% от лекциите и 42% от упражненията по дисциплини от задължителен блок на отделните специалности.

Цитирания

За участие в конкурса за „доцент“ д-р Нели Веселинова представя 39 цитирания което носи 78 точки. В структурно отношение те са от показател 12, цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране.

Важно място в научно-изследователската дейност на д-р Нели Веселинова е участието в изследователски и научно-приложни проекти. За периода 2010 г. - 2023 г. е участвала общо в 10 проекта (*Справка*), девет изследователски проекти финансирани от ФНИ като член и един проект финансиран по Европейски програми. Преобладава тематика свързана със селските райони и общините в България. Участието в разработване на План за интегрирано развитие на община Бойница за периода 2021 - 2027 г. като ключов експерт „Демографски и социален сервиз“, показва потенциала на д-р Веселинова и прехода от натрупване на знания и формиране на умения към експертиза.

Член е на четири редакционни колегии в две като член и в две като рецензент.

Учебно-преподавателска работа

За последните пет учебни години 2017/18г. – 2021/22г. учебната заетост на д-р Нели Веселинова е 1038 часа, а аудиторната заетост 281,6 часа, което превишава нормативните за учебна заетост. Учебната заетост е изцяло в ОКС бакалавър, като 35% от лекциите и 42% от упражненията са по дисциплини от задължителен блок на отделните специалности. Основни дисциплини, по които води лекции и упражнения са Геодемография и миграционни процеси; Селища и урбанизационни процеси; География на населението и селищата; Медицинска география; Развитие и управление на руралните райони и др. Научен ръководител е на трима дипломанти.

Д-р Нели Веселинова е утвърждаващ се университетски преподавател със собствен стил и се ползва с авторитет сред студенти и академична общност.

Д-р Нели Веселинова има реализирана преподавателска мобилност в Полша, период: 23.11.2015 г. - 27.11.2015 г. гр. Торун – Университет Николай Коперник и Финландия, гр. Йоенсу – Университет на Източна Финландия, период: 24.04.2023 г. – 28.04.2023 г. От 2021 г. участва в EURAXESS Mentoring Programme като ментор.

Заключение

Резултатите от прегледа на документите по конкурса, справката за изпълнение на минималните изисквания и за оригиналните научни приноси ми дава основание да изразя изцяло положително отношение

(ДА) по кандидатурата на гл. ас. д-р Нели Валентинова Веселинова за получаване на академичната длъжност „доцент” в Област на Висшето образование - 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление - 4.4. „Науки за земята“, Научна специалност (География на населението и селищата. Медицинска география).

**гр. Велико Търново
24.10.2023 г**

**Изготвил становище:.....
(Проф. д-р Иван Марков)**